

โรงเรียนสุภาพ

กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพพึงจำมีกำหนด
วรรคละแปดพยางค์นับค้ำพทำสุนทร
ห้าแห่งคำคล้องจองต้องสัมผัส
เสียงสูงต่ำต้องเรียงเรียงโบราณ

กลอนหนึ่งบาทสี่วรรคกรองอักษร
อาจยังหย่อนเจ็ดหรือเก้าเข้าหลักการ
สลับจัดรับรองส่งประสงศ์สมาน
เป็นกลอนกานทำครบครันจั้นทำนี้เอย

บทประพันธ์ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ม.ล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ

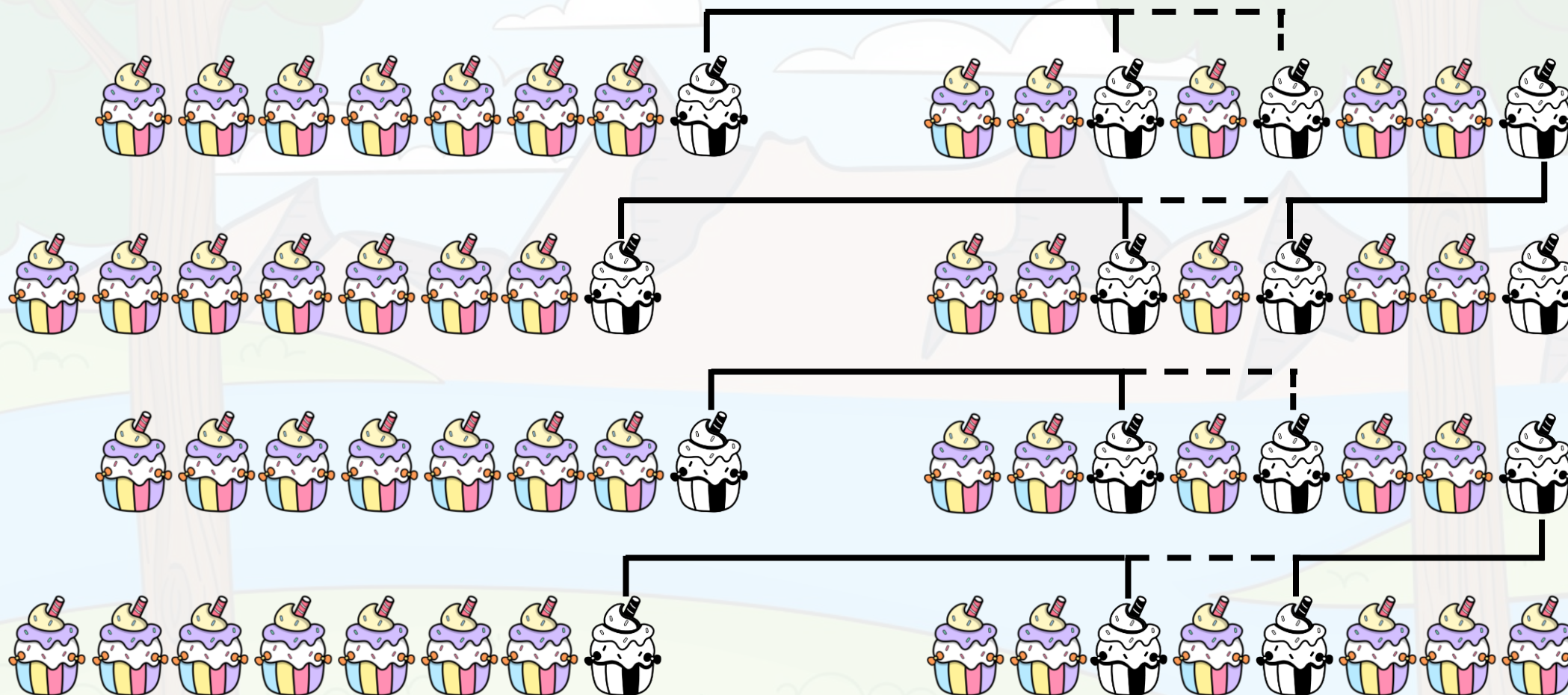
กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพหรือกลอนแปด เป็นร้อยกรองที่ได้รับความนิยมมากมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะมีความไพเราะ และเรียบง่าย เป็นแม่แบบของกลอนอีกหลายรูปแบบ

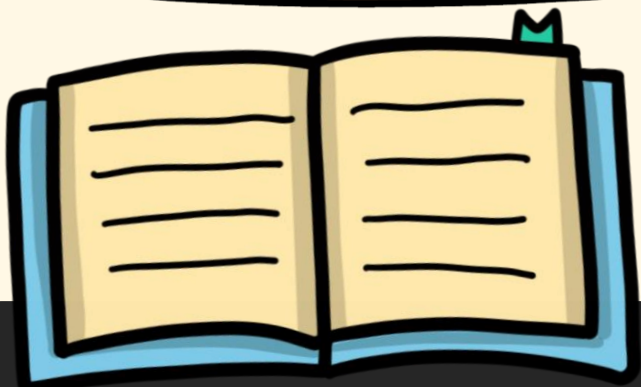
สุนทรภู่กวีเอกแห่งรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นแม่แบบของกลอนสุภาพชนิดหาตัวจับได้ยาก บทกลอนของสุนทรภู่เน้นเสียงสัมผัสใน ทุกวรรค เพิ่มความไพเราะของภาษาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นอัจฉริยภาพทางด้านภาษาของท่าน ส่งผลให้กลอนของสุนทรภู่เป็นที่นิยมไม่เปลี่ยนแปลงลงตราบจนปัจจุบัน

แผนผังกลอนสุภาพ

ข้อบังคับของ กลอนสุภาพ

๑	บาท	มี	๔	วรรค
๑	คำกลอน	มี	๒	วรรค
๑	วรรค	มี	๗-๙	คำ

วรรคที่ ๑ วรรคสดับ วรรคที่ ๒ วรรครับ
วรรคที่ ๓ วรรครอง วรรคที่ ๔ วรรคส่ง

วรรคสดับ และ วรรครับ เรียกว่า บาทเอก
วรรครอง และ วรรคส่ง เรียกว่า บาทโท

วรรคสดับ
บาทเอก

วรรครับ

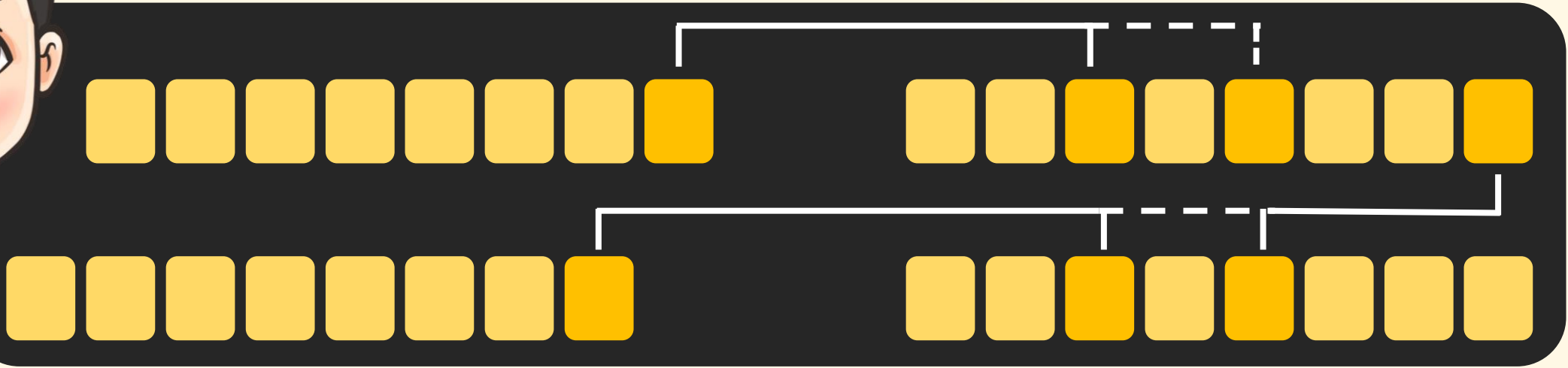

วรรครอง
บาทโท

วรรคส่ง

สัมผัส กลอนสุภาพมีข้อกำหนดในการสัมผัส

- คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๕ ของวรรคที่ ๒
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๕ ของวรรคที่ ๔
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป

สัณณัฏฐะระหว่างบท

คำสุดท้ายของบทที่ ๑ ส่งสัณณัฏฐะไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป

บทที่ ๑

บทที่ ๒

ส้มผัสนอก

ส้มผัสนอก คือ ส้มผัสบั้งคับที่จะต้องส่งส้มผัสระหว่าง
วรรค และระหว่างบาท ให้สังเกตจากแผนผังของกลอนสุภาพ

ส้มผัสใน

ส้มผัสใน คือ ส้มผัสภายในวรรคเดียวกัน จะมีหรือไม่
มีก็ได้ ไม่บังคับ แต่ถ้าขาดไป กลอนวรรคนั้นก็จะขาดความ
ไพเราะ ดังนั้น แต่ละวรรคควรมีส้มผัสในอย่างน้อย ๑ แห่ง

การใช้เสียงวรรณยุกต์ลงท้ายวรรค

การเขียนกลอนให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ในคำ
สุดท้ายของแต่ละวรรคตามความนิยม ดังนี้

วรรคสลับหรือวรรคสลับ

ใช้เสียงวรรณยุกต์ได้ทุกเสียง เสียงที่ดีว่า
ไพเราะน้อยคือ เสียงสามัญ

วรรครับ

นิยมใช้เสียงจัตวา หรือ เสียงเอก, เสียงโท
ไม่ควรใช้เสียงสามัญ

วรรครอง

นิยมเสียงสามัญ ไม่ควรใช้เสียงจัตวา

วรรคส่ง

นิยมเสียงสามัญ ไม่ควรใช้เสียงจัตวา

ตัวอย่าง

กลอนสุภาพ

หรือ

กลอนแปด

กลอนสุภาพ

มีสติพึงบรรจบให้ครบบาท
มีน้อยใช้น้อยค้อยบรรจง
ไม่ควรซื้อก็อย่าไปพิไรซื้อ
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งดาวหวาน
จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ

สุภาศัพท์สอนหญิง : สุนทรภู่

สุนทรภู่/ครูแก้ว/ศรีสยาม
ระบือนาม/ปราชญ์เปรื่อง/เรื่องอักษร
ทั้งแต่งกาพย์/โคลงสี่/หรือคำกลอน
พระสุนทร/โวหาร/คนขานไกล
ท่านเป็นเลิศ/การประพันธ์/บทนิราศ
อักษรศาสตร์/ท่านชำนาญ/ก็ว่าได้
ท่านทรงเป็น/นักประพันธ์/ผู้ลือชัย
ผู้ยิ่งใหญ่/แห่งบทกลอน/ตลอดกาล

ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้มาเติมลงในช่องว่างให้สัมผัส
คล้องจองกัน แล้วมีความหมายถูกต้อง

หนา

จง

นา

นอง

ภาษาไทยของเรานี้มีทำนอง.....
พยัญชนะของไถยนับนา.....

มีสัมผัสคล้องจอง..... น่าศึกษา
เสียงสูงต่ำนั้นหนา..... น่าสนใจ

ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้มาเติมลงในช่องว่างให้สัมผัส
คล้องจองกัน แล้วมีความหมายถูกต้อง

ตน

ชน

สูง

คน

เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง เหมือนหนึ่งยังมีดีที่แววชน
ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน ย่อมเสียที่ที่ตน ได้เกิดมา

ใ้ให้นักเรียนเลือกประโยคที่กำหนดใ้มาเติมลงในช่องว่างใ้
สั้มีสคล้องจองกัน แล้วมีความหมายถูกต้อง

มันแสนสูลลิกล้าหลือกำหนด

เกดเป้นคนคิดเห้นจิงเจรจา

มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน

ถึงเฉวล์ยัพันเกี่ยวที่เลี้ยวลด

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
.....ถึงเฉวล์ยัพันเกี่ยวที่เลี้ยวลด.....
.....มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน.....
ที่พึงหนึ่งพึงได้แต่กายตน

มันแสนสูลลิกล้าหลือกำหนด
ก็ไมคดเหมื่อนหนึ่งในน้ำใจคน
บิดามารดาร์กม็กเป้นผล
.....เกดเป้นคนคิดเห้นจิงเจรจา.....

ખ ઓ બ કુ ળ કંઃ